

Kunda sadama DP nahkhiirte eksperthinnang

Koostasid:

MSc Rauno Kalda

MSc Artto Pello

OÜ Elustik

2026

Sisukord

1	Sissejuhatus	2
2	Uuringuala kirjeldus	3
3	Olemasolevad nahkhiirte leiuandmed	4
4	Ala olulisuse hinnang ja järeldused	5

1 Sissejuhatus

Käesolev eksperthinnang on sisendiks Viru-Nigula vallavolikogu 25.05.2023 otsusega nr 98 algatatud keskkonnamõju strateegilisse hindamisesse. Vastavalt Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu¹ hindamismetoodikale, on eksperthinnangu ülesandeks: anda hinnang, kas DP positsioonid 13 ja 14 võivad olla nahkhiirtele olulised elu- või toitumispaidad ning kas on läbi viia täiendavaid uuringuid. Juhul kui uuringute läbi viimine on vajalik, koostatakse vastav uuringukava. Uuring tuleb läbi viia enne projekteerimise alustamist.

¹ Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu. 2025. OÜ Maves

2 Uuringuala kirjeldus

Uuringuala asub Lääne-Virumaal Viru-Nigula vallas Kunda linnas. Eksperthinnangu alaks on Kunda sadama edasiarenduse DP positsioonid 13 ja 14, mis asuvad kahel katastriüksusel: Uus-Sadama tee 16 (90301:001:0021) ja Uus-Sadama tee 18 (90301:001:0022) (Joonis 1). Uus-Sadama tee 16 katastriüksuse pindala on 0,58 ha ja sihtotstarve on 100% transpordimaa. Uus-Sadama tee 18 katastriüksuse pindala on 1,1 ha ja sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Katastriüksuste lääne küljel asub Uus-Sadama tee, mis on peamine Kunda sadama ühendustee. Katastriüksuste ida küljel asub väiksem kohalik tähtsusega tee – Sadama tee. Mõlemad katastriüksused on praegu kaetud noore metsaga. Metsaportaali² andmetel kasvavad Uus-Sadama tee 16 katastriüksusel 42-57 a puistud (valdav 42 a), kus on peamiseks puuliigiks hall lepp. Vähem leidub okaspuid, saart, vahert, remmelgat ja sangleppa. Uus-Sadama tee 18 katastriüksusel kasvavad 42 a puistud, kus peamise puuliigi moodustab samuti hall lepp. Vähem leidub okaspuid remmelgat ja saart. Mõlemal katastriüksusel on valdav naadi kasvukohatüüp.

Joonis 1. Vaadeldavad katastriüksused. Allikas: Maa- ja Ruumiameti kaldaerofoto, 2023

² [Metsaportaali](#)

3 Olemasolevad nahkhiirte leiuandmed

Eksperthinnangu koostajale teadaolevalt ja avalikes andmebaasides (EELIS, LVA PlutoF) ei leidu Uus-Sadama tee 16 ja Uus- Sadama tee 18 katastriüksuse kohta varasemaid nahkhiirte vaatluseid. EELIS andmebaasis on uuringualast edela- ja lõuna suunas, Kunda jõe ümbruses, registreeritud 6 nahkhiirte leiukohta ning 4 nahkhiireliiki (Tabel 1).

Tabel 1 EELIS-es registreeritud liigileiukohad

KR kood	Liiginimi	Nimi	Kaugus DP alast m	Vaatlus kuupäev
KLO9124249	veelendlane	<i>Myotis daubentonii</i>	175	10.06.2017
KLO9124225	pargi-nahkhiir	<i>Pipistrellus nathusii</i>	375	10.06.2017
KLO9113022	kääbus-nahkhiir	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	615	28.06.2009
KLO9113008	veelendlane	<i>Myotis daubentonii</i>	615	28.06.2009
KLO9112986	põhja-nahkhiir	<i>Eptesicus nilssonii</i>	615	28.06.2009
KLO9113019	pargi-nahkhiir	<i>Pipistrellus nathusii</i>	615	10.06.2017

Registreeritud liikidest on **põhja-nahkhiir** Eestis kõige arvukam ja laialdasemalt levinud. Teda võib leida nii loodus- kui ka linnamaastikus. Põhja-nahkhiir kasutab sageli päeval varjumiseks hooneid, kuid võib õõnsuste olemasolul varjuda ka puudes.

Pargi-nahkhiir on Eestis laialt levinud liik, kes eelistab elupaikadena parke ning vanu puistuid. Teda võib leida nii loodusmaastikust kui ka asulatest, kus on olemas sobivaid puistuid. Varjekohtadena eelistab pargi-nahkhiir Eestis sageli hooneid, kuid teda võib leida ka puudest.

Veelendlane on Eestis laialt levinud liik, kes eelistab elupaikadena veekogusid ning nende ümbrust. Liik toitub enamasti veepinna kohal madalal lennates, kuid võib kasutada ka ümbruses paiknevaid puistuid ning rohumaid. Päeval varjumiseks eelistab veelendlane kasutada puuõõnsuseid.

Kääbus-nahkhiir on Eestis vähearvukas liik, kes Eestis elavad valdavalt veekogude läheduses paiknevates parkides ja muudes puistutes. Varjupaikadeks on mitmesugused hoonetes leiduvad tühimikud.

4 Ala olulisuse hinnang ja järeldused

Nahkhiirte elupaigad koosnevad suurtest piirkondadest ning võivad hõlmata varjepaikadest mitmete kilomeetrite kaugusel paiknevaid alasid. Nahkhiirte elupaigad on EELIS-es registreeritud planeeringualast edela ja lõuna pool Kunda jõel ja selle äärsetes metsades. Kunda jõgi on nahkhiirtele oluline toitumisala ning tõenäoliselt leidub jõe äärsetes metsades ka vanu lehtpuid, mille õõnsused pakuvad nahkhiirtele varjepaike. Tõenäoliselt kasutavad nahkhiired Kunda jõe äärseid puistuid varjepaikadena- ja jõe toitumisalana laiemalt, kui seda on EELIS-es registreeritud elupaik.

Nahkhiired eelistavad sageli vanemaid ning hõredamaid puistuid, kus on ruumi lendamiseks ning saagi tabamiseks. Tihedamate ja nooremate puistute puhul toituvad enamuse liike peamiselt puistu servades. Kundapiirkonnas paikneb nahkhiirtele sobivaid puistuid suurel pindalal. Sobivad metsad paiknevad pikki Kunda jõe kaldavööndit, Kunda linnametsa alal ning piki klinti linnast ida- ja lääne suunal.

Joonis 2. Vaadeldavad katastriüksused ja piirkonna puistute kõrgus (mida punakam toon, seda kõrgem)

Lisaks puistu tunnustele on asulate puhul nahkhiirte elupaiku oluliselt mõjutavaks keskkonnafaktoriks ka öine valgustus. Enamus nahkhiireliike eelistavad toituda valgustamata või vähese valgustusega aladel. Erandina võib välja tuua põhja-nahkhiire, kes vahel toituda ka lambipostide valgusvihus.

Uuringuala looduslike tingimuste ja valgustuse mõjust ülevaate saamiseks viidi läbi uuringuala ülevaatus 15.03.2026. Kohal käidi läbi vaadeldavad katastriüksused ning tutvuti seal kasvava

puistuga, Uus-Sadama tee 18 katastriüksusel oleva veekoguga (mis oli tuvastatav orotfotol) ning teede äärsete valgustustega.

Uuringualal kasvab lepaenamusega noor mets, mis nahkhiirtele potentsiaalseid varjupaiku kuigi palju ei paku. Nahkhiirtele sobilikke õõnsuseid leidub sagedamini vanades lehtpuudes, mida uuringualal leidub vaid üksikuid. Uuringuala puistu kasutamist takistab tõenäoliselt ka ala ida- ja lääne küljel olev täna- ning kergliiklustee valgustus (Foto 1, Foto 2). Lambid asuvad puistu võrade kõrgusel, ehk samal kõrgusel, kus tavaliselt nahkhiired lendavad. Valgustus ei ole ka suunatud, ehk see valgustab mitte ainult teed, vaid ka muud ümbruskonda, sh puistu servasid. Kokkuvõtvalt omab uuringuala külgedel olev valgustus nahkhiirtele negatiivset mõju ja tekitab barjääri efekti, mistõttu nahkhiired kasutavad puistu servasid liikumiseks ja toitumiseks tõenäoliselt vähesel määral.

Konkreetsed kohad, kus nahkhiired toituvad, võivad sõltuda ilmastikust ja perioodist. Nahkhiired lendavad üldiselt hõredamates metsaosades, sihtidel, metsaservaaladel ning veekogudel.

Nahkhiired kasutavad sageli toitumiseks veekogusid ning nende kaldakoosluseid. Uus-Sadama tee 18 katastriüksusel asub lodu (Foto 3, Foto 4) ning ajutine veekogus, mis kevadise lumesulamise või sügiseste suuremate vihmade perioodil on vett täis. Maa- ja Ruumiameti 1:50 000 geoloogilise baaskaardi järgi moodustab uuringuala pinnakatte 2 m paksune peenliiva kiht, mis on suhteliselt hea drenimisomadustega. Heade drenimisomaduste tõttu on antud lodu suure osa aastast tõenäoliselt ka kuiv. Seetõttu ei oma lodu toitumisalana nahkhiirtele olulist väärtust. Lodu ajutine iseloom piirab selle väärtust püsiva toitumisalana võrreldes lähipiirkonnas oleva Kunda jõega. Uuringualal olev puistu on üsna tihe, mis tõenäoliselt ei võimalda nahkhiirtel seal kuigi vabalt lennata ning saaki püüda.

Kokkuvõtvalt ei moodusta Uus-Sadama tee 16 ja 18 katastriüksused nahkhiirtele olulist elupaika ega toitumisala. Arvestades Kunda jõe lähedust ja registriandmeid, on tõenäoline, et piirkonna olulisemad toitumisalad ja varjupaigad paiknevad Kunda jõel ja selle lähiala metsades. Uuringualal nahkhiirtele sobivad struktuurielemendid (vanad õõnsustega puud, avatud alad lendamiseks) on piiratud, mistõttu potentsiaalne kasutus jääb tõenäoliselt juhuslikuks. Samuti vähendab maaüksuste elupaiga kvaliteeti tugev tehisvalgus, mis paikneb mõlemal pool maaüksuseid.

Foto 1. Vaadeldavate katastriüksuste ida küljel paiknev valgustus

Foto 2. Vaadeldavate katastriüksuste lääne küljel paiknev valgustus

Foto 3. Uus-Sadama tee 18 katastriüksusel asuv lodu.

Foto 4. Uus-Sadama tee 18 katastriüksusel asuv lodu.